

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

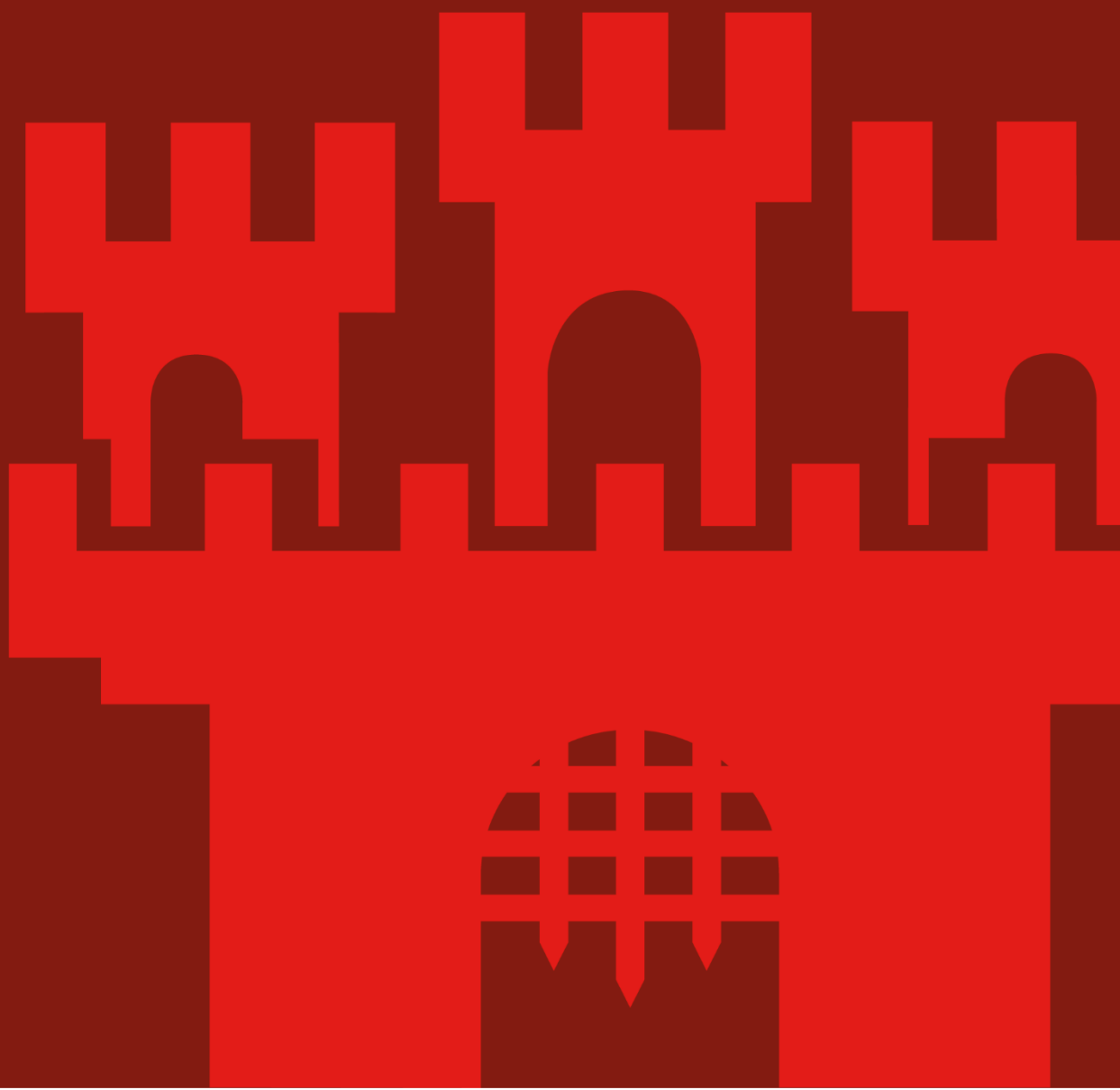

MED STÖD AV
REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Meddelande nr 2021:19

Hållbara transporter för företag

Erfarenheter från Länsstyrelsens projekt Bridging the Gap
– för ett nollutsläpp inom transportsystem i Jönköpings län

Hållbara transporter för företag

Erfarenheter från Länsstyrelsens projekt
Bridging the Gap – för ett nollutsläpp inom
transportsystem i Jönköpings län

Meddelande	nummer 2021:19
Referens	Jesper Agrelius, enheten för ekologisk hållbarhet, samhällsavdelningen. Juni 2021.
Kontaktperson	Jesper Agrelius, enheten för ekologisk hållbarhet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, 010 223 62 20, jesper.agrelius@lansstyrelsen.se
Webbplats	www.lansstyrelsen.se/jonkoping
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—21/19--SE

Förord

Detta projekt har möjliggjorts tack vare förankring i Klimatrådet i Jönköpings län och ett särskilt engagemang från näringslivet i Klimatrådet. Projektet är finansierat av företagen i Klimatrådet, Länsstyrelsen i Jönköpings län och regionala utvecklingsfonden (ERUF) via Tillväxtverket samt regionala utvecklingsmedel från Region Jönköpings län.

Projektledaren vill också passa på att lyfta fram alla värdefulla samtal med personer och organisationer, inte minst under projektets genomförande och kunskapshöjande aktiviteter.

Klimatet är en av vår tids största utmaningar. Det vi gör idag kommer att ha stor påverkan på kommande generationer lång tid framöver. På många sätt befinner vi oss vid ett vägskäl. Vi har en fantastisk möjlighet att välja en väg full av möjligheter med ett nytt sätt att verka och leva. Men vägen är inte alltid enkel, även om den i efterhand säkerligen kommer att te sig självklar.

Frågan om ett förändrat klimat är global, men lösningarna är som så ofta lokala. Vi har kraft och möjlighet att påverka vad vi väljer att göra här i vårt län. Därför är den strategi som du just nu håller i din hand - eller läser på en skärm – så viktig. Den är en hjälp och ett stöd för dig och alla andra aktörer i länet i arbetet med att minska vår negativa påverkan på klimatet och anpassa vårt samhälle till klimatförändringarna som redan sker.

Vi måste alla tillsammans hjälpas åt att minska våra utsläpp av skadliga växthusgaser, men det måste ske i samverkan och inte på bekostnad av någon annan. Hela samhället måste med på resan mot det som vi brukar kalla för ett *klimatsmart plusenergilän*.

Detta projekt har bidragit till ökade möjligheter att göra Jönköpings län till ett Klimatsmart plusenergilän och ställa om företags transporter till att bli hållbara.

Syfte med denna rapport

Denna rapport är en sammanfattande slutredovisning av projektet Bridging the Gap. Denna rapport är en del av slutredovisning av projektet till projektets externa medfinansierare Tillväxtverket och Region Jönköpings län. Rapporten syftar till att ge en komplett av projektets genomförande, resultat och implementering. Projektet har löpande redovisat genomförande i projektet enligt villkoren i beslut om stöd för projektet från Tillväxtverket och Region Jönköpings län.

Innehållsförteckning

Förord	5
Syfte med denna rapport	6
Innehållsförteckning.....	7
Sammanfattning	8
Bakgrund.....	9
Syfte och mål.....	10
Projektorganisation.....	10
Genomförande	11
Projektlogik och projektets tre faser	11
Nulägesfas (2017–2018)	11
Förändringsfas (2018–2020)	12
Kommunikation- och utvärderingsfas (2020)	12
Konsultstöd i projektet	13
Projektets resultat	14
Projektets huvudsakliga resultat.....	14
Måluppfyllnad i projektet.....	15
Minskade koldioxidutsläpp och ökad prioritering för förnybara bränslen.....	15
Bedömning av måluppfyllnad	19
Förändring hos deltagande företag.....	20
Berättelser från företagen	22
Guide – hållbara transporter för företag.....	25
Resultat av spridning	25
Implementering och varaktighet	27
Utökad möjlighet i Klimatrådet att ställa om till hållbara transporter	27
Använda resultatet i pågående och kommande ERUF-projekt	27
Stärkt kapacitet att genomföra Länsstyrelsens uppdrag.....	27
Trender och utveckling i länets transportsektor	28
Reflektioner från projektet.....	29
Inspel till framtida insatser.....	29
Slutsatser.....	30
Måluppfyllnad, resultat och spridning	30
Varaktighet och implementering	30
Bilaga 1. Enkätundersökning	31
Svarsfrekvens.....	32
Övrig uppföljning	32

Sammanfattning

Denna rapport beskriver genomförande och resultat av länsstyrelsen i Jönköpings läns projekt Bridging the Gap – för att nå ett nollutsläpp inom transportsystem i Jönköpings län. Projektets syfte har varit att minska gapet mellan klimatmålen och mängden utsläpp genom att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn. I projektet har företag verksamma i Jönköpings läns klimatråd erhållit coachning för att genomföra insatser och åtgärder för att minska på växthusgasutsläppen och energianvändningen i sina transporter och på sikt göra dessa mer hållbara.

Under projektets genomförande har flertalet av företagen minskat sina utsläpp, ställt om till mer förnybara drivmedel samt till viss mån ökat cyklandet. Alla deltagande företag har fått stärkta förutsättningar att kunna arbeta vidare för att minska utsläppen och göra sina transporter mer hållbara.

Projektet har sammanställt erfarenheterna från företagen i en arbetsmodell, Guide – hållbara transporter för företag, som kan användas av alla typer av organisationer. Guiden bygger på erfarenheterna framtagna i under projektets aktiviteter och coachning men även andra erfarenheter inom området hållbara transporter. I guiden finns tips och råd hur organisationer strategiskt kan arbeta med godstransporter, tjänsteresor, arbetspendling och besöksresor. Guiden har spridits regionalt och nationellt till flertalet organisationer och projekt som kan använda guiden i sin verksamhet. Guiden kommer även att implementeras i Klimatrådet och används i genomförandet av Länsstyrelsens uppdrag för att främja fossil-fria transporter.

Bakgrund

Klimatförändringarna och dess konsekvenser är vår tids största hot. Därför har världens länder, genom Parisavtalet, förbundit sig att begränsa den globala uppvärmningen till under 2 grader Celsius och att alla gör ansträngningar för att hålla ökningen under 1,5 grader. Bland annat måste våra koldioxidutsläpp i atmosfären minska kraftigt. I Sverige har utsläppen minskat över tid, men det går för långsamt. För att Sverige ska lyckas ställa om till fossilfrihet och leva upp till Parisavtalet i tid behövs det kraftiga åtgärder. Transporterna är därför en ödesfråga för klimatet, då transporterna står för en stor del av våra klimatpåverkande utsläpp nationellt och regionalt. Inom transportsektorn i Sverige ska utsläppen minska med 70 procent till år 2030 jämfört med år 2010.

I Jönköpings län har vi enats kring ett ambitiösare mål – utsläppen ska minska med 75 procent i transportsektorn till år 2030. Vi har en lång väg att gå för att nå målet, men samtidigt alla förutsättningar för att lyckas. För att nå målet är samhället bland annat i behov en snabb övergång till förnybara drivmedel i transportsektorn. Omställningen kräver engagemang, innovation, investeringar och handlingskraft från samhällets alla aktörer.

Länsstyrelsen i Jönköping län har regeringens uppdrag att med ett långsiktigt perspektiv samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning, minskad klimatpåverkan. Projektet Bridging the Gap har därför skapats för att fylla gapet mellan åtgärder/insatser och dess resultat och effekt kopplat till uppsatta klimatmål och vision.

Projektet har genomförts av Länsstyrelsen i Jönköpings län via Klimatrådet. Deltagare i projektet är de företag som är medlemmar i Klimatrådet. Sekundär målgrupp är andra små- och medelstora företag i Jönköpings län. Målbilderna har sitt ursprung i länets klimat- och energistrategi från 2010 där visionen för Jönköpings län är att bli ett plusenergilän och att det ska vara lätt att leva, bo och resa energieffektivt och fossilfritt i Jönköpings län. De övergripande målen omfattar energieffektivisering, ökad produktion av förnybar energi och minskning av koldioxidutsläppen. Under projektets genomförande har länets strategi uppdaterats, i bred samverkan med flertalet aktörer i länet, med den gemensamma visionen klimatsmart plusenergilän.

Projektet, och guiden framtagen i projektet, kan vara en inspiration för det nationella klimatarbetet av samma karaktär. Genom att visa att ambitiösa klimatstrategier ger affärs- mässiga fördelar och ökad lönsamhet kan företag inspireras att minska sitt utsläpp och uppmuntras att jobba med hållbarhetsprinciper inom transportsektorn. Projektet vill också visa på möjligheterna till ett lönsamt näringsliv i Jönköpings län utan klimatpåverkan och som tar hänsyn till alla hållbarhetsprinciper.

Syfte och mål

Projektets övergripande mål är att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn. År 2030 ska Jönköpings län ha en fordonspark som är oberoende av fossila bränslen och samtidigt minska energianvändningen med 30 procent för transportsektorn jämfört med år 2011 samt visionen om Jönköpings län som ett plusenergilän. Projektets mål är att minska koldioxidutsläppen, öka andelen förnybar energi och minska energianvändningen inom transportsektorn hos projektets aktörer i Jönköpings län.

Projektets delmål

- Delmål 1: Stimulera till en omfördelning av medel från fossil energi till förnybar energi så att projektets aktörer i slutet av projektet använder minst 50 % av drivmedelsbudgeten på förnybara bränslen inklusive el.
- Delmål 2: Stimulera till energieffektivare transporter hos projektets aktörer genom att andelen resor som sker med cykel ökar med 15 % jämfört med år 2016.
- Delmål 3: Kommunera genomförda åtgärder och deras resultat samt sprida den i projektet tillämpade arbetsmodellen för en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn.

Projektet har genomförts i faser; en *nulägesfas* med dialogmöten med företag och organisationer i Klimatrådet som pågick mellan 2017 till 2018, en **förändringsfas** med coaching för företag/organisationer i Klimatrådet under 2018 till 2020 och slutligen en **kommunikation- och utvärderingsfas** under hösten 2020 där resultatet har spridits till andra organisationer inom programområdet, särskilt små- och medelstora företag.

Projektorganisation

Bridging the Gap har genomförts av enheten för ekologisk hållbarhet vid Samhällsavdelningen på Länsstyrelsen i Jönköpings län och inom ramen för Klimatrådet. Projektet delar styrgrupp med projektet Hela RESAN¹, som genomförs av Energikontor Norra Småland (en del av Region Jönköpings län). Coaching och rådgivning för projektets deltagare har genomförts av Trivector Traffic.²

I Klimatrådet ingår alla länets kommuner, Region Jönköpings län, många myndigheter och ett stort antal företag, ideella organisationer och Jönköping University. Ett samverkansråd som bygger på en långsiktig, uthållig och bred samverkan i länet som startade 2011 och som tillsammans ska förverkliga visionen om ett klimatsmart plusenergilän.

Projektet är finansierat av företagen i Klimatrådet, Länsstyrelsen i Jönköpings län, europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), tematiskt område "koldioxidsnål ekonomi" via Tillväxtverket samt utvecklingsmedel från Region Jönköpings län. Alla projekt inom "koldioxidsnål ekonomi" ingår även i Tillväxtverkets och Energimyndighetens Klimatsynk.³

---

¹ [Energikontor Norra Småland](#)

² [Trivector Traffic](#)

³ [Klimatsynk](#)

Genomförande

I detta avsnitt beskrivs hur projektet har genomförts och vilken projektlogik som använts. Resultatet av projektets förändringsfas och kommunikation- och utvärderingsfas presenteras i nästa avsnitt.

Projektlogik och projektets tre faser

I praktiken startade projektet i mars 2017 även om projektets formella starttid var 2016-12-10. Styrgruppen bildades och hade sitt första möte juni 2017. Projektet hade en grundläggande försening att ta igen och har behövt justera alla aktiviteter i projektet i relation till denna försening.

Projektets övergripande mål ligger på lång sikt och omfattar hela Jönköpings län, dock är de tre delmålen direkt kopplade till de organisationer som deltagit i projektet. Projektets har utgått från de nationella och regionala målen inom klimat-och energiområdet, medan delmålen är satta av projektet själv. Det finns således en inbyggd diskrepans i projektet mellan syfte, mål och delmål i projektlogiken. Det vill säga att uppnå delmål 1–3 innebär inte nödvändigtvis att huvudmålet är uppnått. Målgrupp för projektet har direkt varit företagen i Klimatrådet och indirekt andra företag i Jönköpings län, särskilt små-och medelstora företag. Att arbeta med båda dessa målgrupper bidrar till projektets mål, kopplingen till Klimatrådet rör delmål 1–2 och för andra målgrupper delmål 3.

Projektet har i huvudsak bedrivits som ett projekt inom klimat-och energiområdet, då projektet har sitt ursprung till Klimatrådet. Att även belysa och ta hänsyn till hållbarhet utifrån ekonomiska perspektiv har ingått. Andra hållbarhetsaspekter har således varit sekundära i relation till klimat-och energiaspekter. Dock har andra hållbarhetsaspekter särskilt aktualiserats i samband med framtagandet av projektets huvudsakliga leverans Guide – Hållbara transporter för företag, som innehåller ekonomiska och sociala perspektiv. Projektet har arbetat agilt i genomförandet och har haft kontinuerlig dialog med styrgrupp och företagen i Klimatrådet samt i dialog med konsult. Rent konkret har detta inneburit att projektlogiken har förändrats under projektets gång, med ett ökat fokus på frågan om förnybara drivmedel och fordon (delmål 1), ett mindre fokus på frågor kring ökat cyklande och arbetspendling (delmål 2) och en strategi att verka för stor spridning av guide – hållbara transporter för företag (delmål 3).

Projektets genomförande kan summeras med nedanstående faser:

Nulägesfas (2017–2018)

Under hösten 2017 och början av 2018 genomförde projektet dialogmöten med medfinansiärer i projektet samt fler organisationer och företag som är medlemmar i Klimatrådet. Dessa dialogmöten gav organisationernas nulägesbild, deras behov samt deras tankar om vad projektet bör fokusera sina aktiviteter på, vilket gav underlag för att upphandla konsulttjänst för coachning /rådgivning. I dessa dialogmöten deltog personer från både ledning och tjänstemannanivå, exempelvis hållbarhetschef, miljöstrateg, fordonansvarig eller motsvarande. Nulägesfasen innebar mycket samverkan och var en något mer tidskrävande process än ursprungligen planerat. Mycket tid i denna fas gick åt till att få projektets prioriteringar och aktiviteter förankrade i företagen och i Klimatrådet.

Förändringsfas (2018–2020)

Förändringsfasen syftade till att erbjuda coachning för företag i Klimatrådet för att förändra transporterna till att bli mer hållbara. Upphandling av konsult genomfördes i juni 2018 och Trivector Traffic tilldelades uppdraget. Förändringsfasen påbörjades i december 2018 och pågick fram till år 2020. Under förändringsfasen coachades företagen av projektet och upphandlad konsult. Under förändringsfasen erbjöds även kunskapshöjande aktiviteter, öppna för alla målgrupper, som ett sätt att sprida kunskap till andra och få engagemang i frågan samt ge möjlighet för aktörer att nätverka och utbyta erfarenheter.

KUNSKAPSHÖJANDE AKTIVITETER

Projektet har år 2019 arrangerat tre kunskapshöjande seminarier och workshops i Jönköpings län. Dessa kunskapshöjande aktiviteter var ett stöd i förändringsfasen.

- Seminarium – Därför bör företag arbeta med hållbara transporter
7 mars 2019 på Stora hotellet i Jönköping.
- Seminarium – Klimat, innovationer och förnybara drivmedel i de gröna näringarna
27 mars 2019 på Träcentrum i Nässjö.
- Workshop – Från vision till aktion – hållbara transporter inom verksamheter
11 juni 2019 på stora hotellet i Jönköping.

Kommunikation- och utvärderingsfas (2020)

En viktig del av projektet har varit att sprida projektets resultat och arbetsmodell till organisationer och företag i syfte att inspirera och underlätta i arbetet för en mer hållbar transport. I kommunikation- och utvärderingsfasen har projektets resultat spridits till andra organisationer för att nå projektets huvudmålgruppen små- och medelstora företag. Resultatet har tillgängliggjorts och kommunicerats i flera kanaler, så som Plusenergiform på Klimatveckan, klimatrådets hemsida och projektets egen webbsida (www.klimatsmartatransporter.se), nyhetsbrev och regionala utskick till näringslivsorganisationerna i länet. I syfte att sprida och exponera guiden har utskick även gjorts nationellt. Goda exempel genom företagens berättelser har publicerats på projektets webbplats och spridits via sociala medier.

PLUSENERGIFORUM – PROJEKTETS SPRIDNINGSKONFERENS

Varje år i september hålls Klimatveckan, där Klimatrådet och många andra organisationer arrangerar aktiviteter. År 2020 var temat transporter och Bridging the Gap anordnade konferensen Plusenergiform den 16 september som en del av Klimatveckan. Plusenergiform arrangerades i samverkan med två andra ERUF-projekt, projektet Hela RESAN och projektet FASTR, som drivs av Energikontor Norra Småland. Plusenergiform har varit ett återkommande inslag i Klimatveckan men med olika teman. Detta var första gången Plusenergiform arrangerades av Länsstyrelsen och Energikontor Norra Småland tillsammans.

På grund av rådande omständigheter avseende covid-19-pandemin arrangerades Plusenergiform för första gången som en digital konferens. Digitalisering av konferensen innebär ökade möjligheter att nå ut till fler målgrupper och aktörer utanför länet. Fokus på innehållet i programmet har dock varit att presentera resultaten från projekten och hur de kan tillämpas inom länet och programområdet Småland och Öarna.

Under konferensen lanserade projektet sin Guide – hållbara transporter för företag samt berättelserna på projektets webbplats. Även Trivector Traffic deltog och presenterade resultat från projektet. Konferensen spelades in och är även tillgänglig i efterhand på konferensens webbplats: www.plusenergiforum.se

ÖVRIGA SPRIDNINGSAKTIVITETER

- Inlägg i social media (Facebook och LinkedIn)
- Spridning nationellt via nyhetsbrev
- Utskick i Klimatrådets och Länsstyrelsens nyhetsbrev om hållbarhet
- Riktat utskick till Företagarna, Svenskt Näringsliv, Handelskammaren (regionalt) samt till nationella aktörer (Hagainitiativet, Hållbart Näringsliv)
- Medverkan i Regional utveckling, Region Jönköpings län nyhetsbrev om hållbarhet
- Medverkan i Klimatsynk, Tillväxtverkets nyhetsbrev
- Medverkan i webinarium, Lokal och regional kapacitetsutveckling, Energimyndigheten
- Film på webbplatsen om hur organisationer kan använda guiden och checklistor

Konsultstöd i projektet

Projektet har avtal med Trivector Traffic AB 2018-08-15 till 2020-12-31 (konsulttjänst, dnr. 425-4688-2018). I detta uppdrag ingår att ha direkt coachning och rådgivning för medverkande organisationer (i den mån de har möjlighet delta i projektet och ta emot coachning) samt genomföra spridningsaktiviteter. Konsulterna startade sin dialog i september 2018. Under hösten 2018 planerades upplägget för hur konsulterna skulle arbeta med projektaktörerna. Detta innebär att den faktiska rådgivningen/coachning genomfördes från januari 2019 gentemot projektaktörerna.

Projektets resultat

Projektet har i sin helhet uppfyllt sina mål. De deltagande företagen har genom åtgärder och insatser i projektet minskat sina koldioxidutsläpp. De kunskapshöjande åtgärderna och rådgivning från Trivector Traffic har hjälpt företagen att minska sin användning av fossila bränsle inom sin transport. Förändringarna hos företagen stäcker sig mellan genomförda kartläggningar av nuläget, som lagt grunden för en organisatorisk förändring, ökade förutsättningarna och faktiska förändringar hos företagen.

Huvudleveransen från projektet är den guide för företag som tagits fram inklusive checklistor. Guiden är en arbetsmodell som vägleder företag och organisationer i hur de kan arbeta med hållbarhetsfrågorna för alla typer av transporter. Guiden inklusive checklistor bygger i sin tur på den coachning som företagen erhållit i projektet.

Projektets huvudsakliga resultat

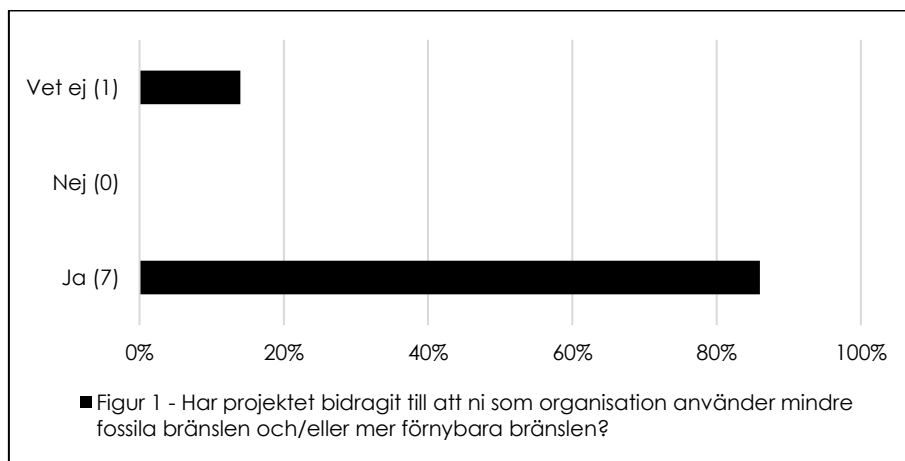
- Framtagen arbetsmodell som ska vägleda företag i deras arbete med hållbara transporter, i form av en guide och checklistor
- Förändring hos företagen som lett till minskade utsläpp samt stärkta förutsättningar att arbeta för mer hållbara transporter
- Regional och nationell spridning av projektets guide och berättelser från företagen

Måluppfyllnad i projektet

Detta avsnitt sammanfattar projektets genomförande i relation till projektets mål, delmål och bedömning av måluppfyllnad. Resultatsammanställningen baseras främst på en enkät som skickades ut till de deltagande företagen samt spridningsmått. Totalt svarade sju av åtta företag på enkäten.

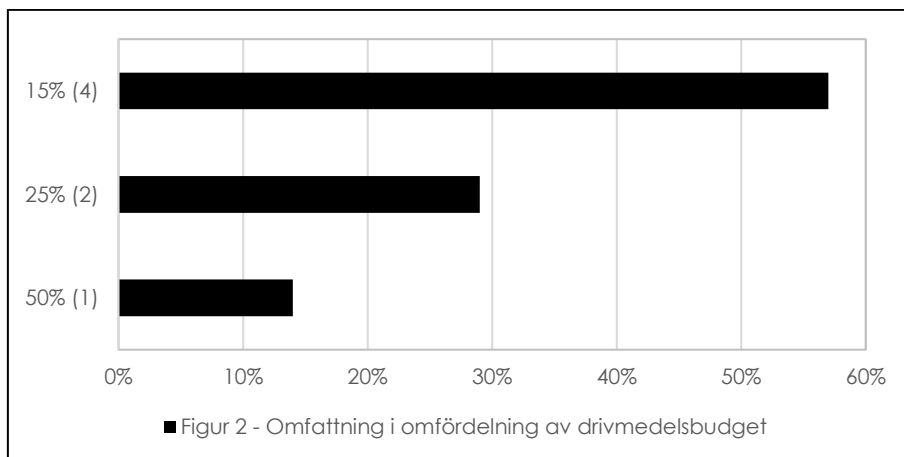
Minskade koldioxidutsläpp och ökad prioritering för förnybara bränslen

Projektets övergripande mål har varit att minska koldioxidutsläppen och att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn. Svaren från uppföljningen visar att projektet har lett till att de deltagande företagen nu använder mindre fossila bränslen eller mer förnybara bränslen.

Figur 1. Figuren visar resultat av enkät där respondenterna besvarar frågan som anges i grafen.

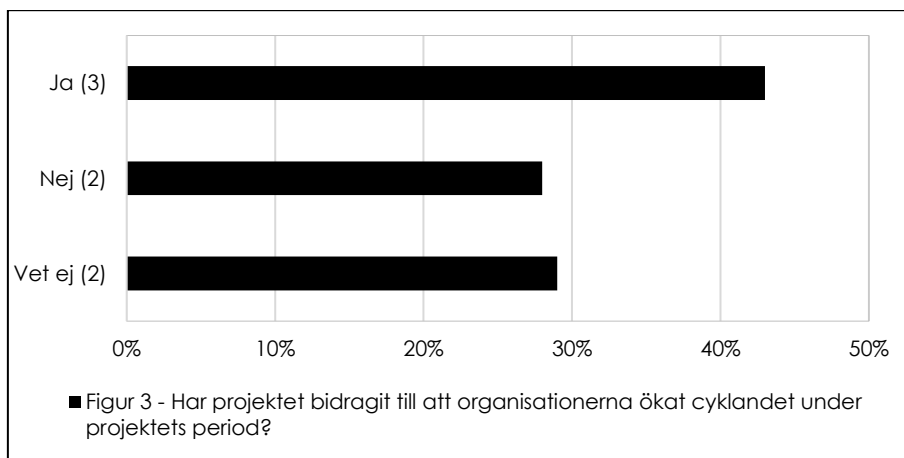
Förnybara bränslen har fått en ökad prioritering i resursfördelning för transporter hos alla de svarande företagen i enkäten, dock i varierande omfattning. Ett företag svarar att det är hela 50 procent medan fyra snarare svarar att 15 procent av deras resurser har omfördelats. Detta visar att projektets första delmål, att stimulera till en omfördelning av medel från fossil energi till förnybar energi, så att organisationerna använder minst 50 procent av drivmedelsbudgeten på förnybara bränslen (inklusive el), till viss del är uppnått.

Figur 2. Figuren visar resultat av enkät där respondenterna besvarar frågan som anges i grafen.

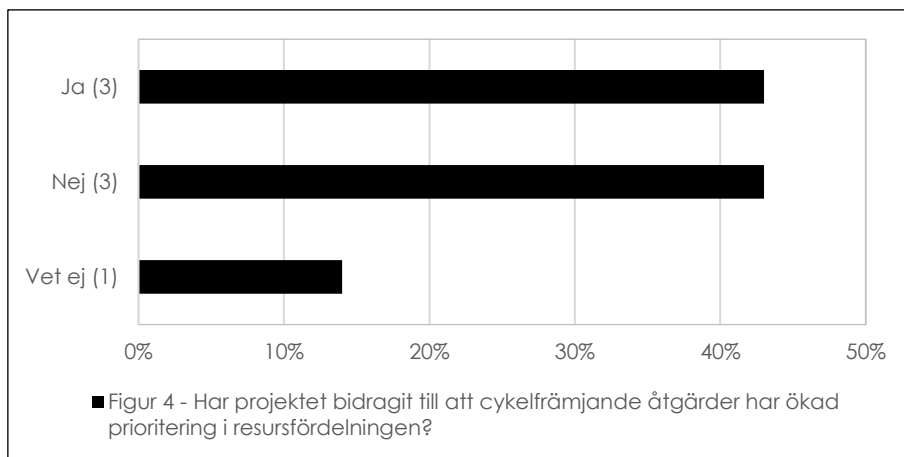
CYKLANDET HAR DELVIS ÖKAT MEN HAR LÄGRE PRIORITERING

När det kommer till projektets andra delmål att stimulera till energieffektivare transporter genom att andelen resor som sker med cykel ska öka med 15 procent jämfört med år 2016 så uppger tre av de svarande företagen att cyklandet har ökat under projektets period, och då till en omfattning av 15 procent och till och med 50 procent. Två av de svarande företagen uppger att det inte ökat men svarar att det är sannolikt att de kommer att arbeta för ökat cyklande de närmsta 1–2 åren.

Figur 3. Figuren visar resultat av enkät där respondenterna besvarar frågan som anges i grafen.

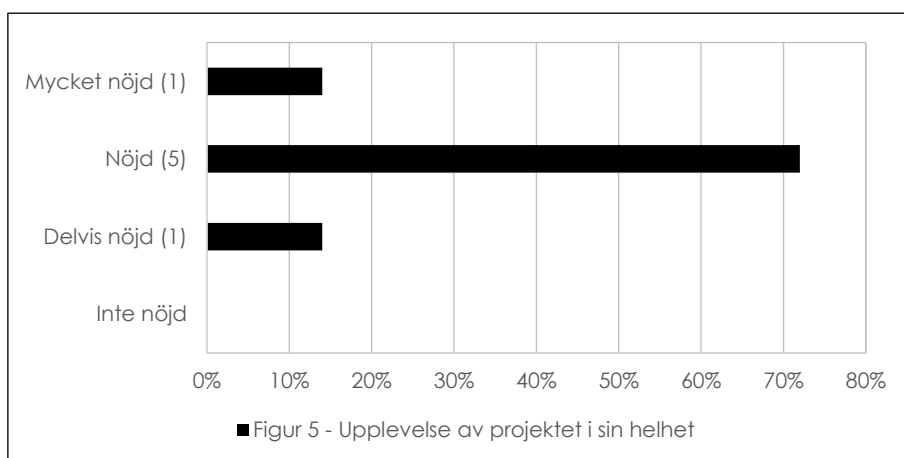
Graferna från enkätsvaren visar att projektet har bidragit till att cyklandet har ökat inom organisationerna men de visar också att de som uppger att de prioriterar cyklingen gör det i liten omfattning. De som inte prioriterar detta bedömer inte heller att det är sannolikt att de kommer prioritera det i den närmsta framtiden.

Figur 4. Figuren visar resultat av enkät där respondenterna besvarar frågan som anges i grafen.

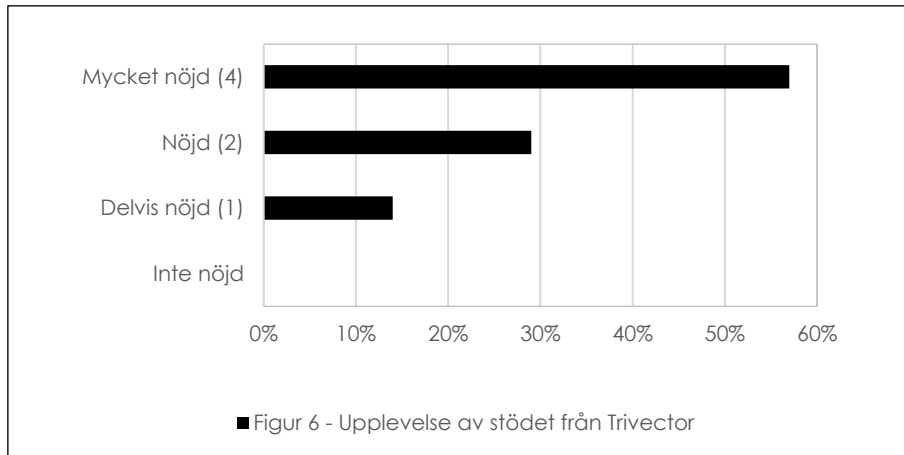
DELTAGANDE FÖRETAG NÖJDA MED PROJEKTET OCH STÖDET DE FÅTT

Resultatsammanställningen visar även att en stor del av de svarande företagen är nöjda med projektet i sin helhet. 14 procent svarar att de är mycket nöjda, 72 procent är nöjda och 14 procent är delvis nöjda.

Figur 5. Figuren visar resultat av enkät där respondenterna besvarar frågan som anges i grafen.

De flesta av de svarande är mycket nöjda med det stöd de fått av Trivector. Även projektets seminarium och workshops fick positiv respons och den största andelen av deltagarna svarade att de antingen var mycket nöjda eller nöjda med projektets öppna aktiviteter.

Figur 6. Figuren visar resultat av enkät där responderena besvarar frågan som anges i grafen.

Bedömning av måluppfyllnad

En sammanställning av de svarande företagens egna mätningar och uppskattningar visar att de har minskat sina koldioxidutsläpp under projektets period och fått stärkta förutsättningar i sitt fortsatta arbete för en mer hållbar transport. Det översiktliga målet mot 2030 har inte uppnåtts men projektet bedömer att de insatser som genomförts inom projektet har bidragit till målet. Delmål 1 och 2 bedöms ha uppnåtts till viss del, där delmål 1 står sig starkare på grund av högre prioritering från företagen och där fler mätningar har gjorts. Cyklandet har ökat bland de företag som har prioriterat cykelfrämjande insatser men detta delmål bedöms något svagare då resultatet baseras på fler uppskattningar än mätningar och enligt företagen själva har detta inte prioriterats eller kommer att prioriterats högt den närmsta tiden. Genom framtagandet av guiden och spridningen av projektets resultat och genomförda åtgärder bedöms del mål 3 vara helt uppnått.

Mål: År 2030 ska Jönköpings län ha en fordonspark som är oberoende av fossila bränslen och samtidigt minska energianvändningen med 30 % för transportsektorn jämfört med år 2011 samt visionen om Jönköpings län som ett plusenergilän. Projektets mål är att minska koldioxidutsläppen, öka andelen förnybar energi och minska energianvändningen inom transportsektorn hos projektets aktörer i Jönköpings län.	Projektet når delvis målet, delvis stärkta förutsättningar för att nå målet

DELMÅL 1

Projektets bedömning är att detta delmål står sig starkare. Företagens fokus och insatser har främst riktat sig mot organisationernas fordonsflottor (främst personbilar) samt frågan kring godstransporter, som särskilt uppkommit i coachnings-fasen. Svaren i enkäten baseras till stor del på mätningar vilket stärker resultatet och alla de svarande företagen uppger att förnybara bränslen har fått en ökad prioritering i deras resursfördelning inom transporter. Projektet bedömer således att det första delmålet är delvis uppnått och att företagen har fått stärka förutsättningar för att nå målet på sikt.

Delmål 1: Stimulera till en omfördelning av medel från fossil energi till förnybar energi så att projektets aktörer i slutet av projektet använder minst 50 % av drivmedelsbudgeten på förnybara bränslen inklusive el.	Projektet når delvis målet, stärkta förutsättningar för att nå målet

DELMÅL 2

Resultatet från enkäten visar att cyklandet har ökat hos de företag som satsat på cykelfrämjande insatser och de företag som svarar att de inte ökat uppger de att de sannolikt kommer att arbeta för ett ökat cyklande i framtiden. Dock baseras detta resultat på många uppskattningar och svaren visar även på att cyklandet har fått en lägre prioritering. De som uppgav att detta inte prioriteras bedömer det osannolikt att de kommer prioritera det framåt. Därför bedöms även detta delmål vara delvis uppnått.

Delmål 2: Stimulera till energieffektivare transporter hos projektets aktörer genom att andelen resor som sker med cykel ökar med 15 % jämfört med år 2016.	Projektet når delvis målet, delvis stärkta förutsättningar för att nå målet

DELMÅL 3

Bedömningen är att projektet har uppnått detta mål. Arbetsmodellen, i form av guiden ”Guide – hållbara transporter för företag”. Fokus har under hösten 2020 har varit att sprida guiden (till projektets målgrupp små- och medelstora företag) genom främst lansering och publicering på projektets webbplats, tillsammans med företagens egna berättelser och tips. Summerat bedömer projektet att de spridningsaktiviteter som projektet har gjort har haft god spridning. Främst har projektet lyckats nå ut till andra projekt, näringslivsorganisationer, myndigheter och offentlig sektor genom olika kommunikationskanaler. Projektet bedömer att den stora utmaningen har varit att nå ut till huvudmålgruppen små- och medelstora företag.

Delmål 3: Kommunera genomförda åtgärder och deras resultat samt sprida den i projektet tillämpade arbetsmodellen för en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn.	Uppnått

Förändring hos deltagande företag

Syftet med projektets coachning och rådgivning har dels varit att de deltagande företagen ska implementera förändring hos sig själva, dels att vissa framgångsfaktorer och åtgärder kan spridas till andra aktörer i Jönköpings län (främst små- och medelstora företag). Detta berör projektets mål om att erfarenheter ska spridas vidare och landade därför i guiden, som bygger på erfarenheterna framtagna i denna coachning och under projektets aktiviteter, men också företagets berättelser som syftar till att inspirera andra aktörer att komma igång eller utveckla sitt arbete med hållbara transporter.

Aktiviteter för att motivera personalen har bedrivits successivt genom hela genomförandeperioden som en del i konsultens rådgivning och coachning. De deltagande företagen; HSB Göta, Husqvarna Group, Cafébar, IKEA Torsvik, Värnamo Energi, Myresjöhus, Atteviks och GARO har från januari 2019 fram till våren 2020 mottagit rådgivning och stöttning i deras arbete för en mer hållbar transporter. Det huvudsakliga syftet med förändringsfasen har varit att verka för långsiktig och bestående förändring för organisationerna men också aktiviteter som motiverar personalen till mer hållbart resande. Detta har resulterat i både små och större insatser och åtgärder i de deltagande organisationerna. De kunskapshöjande aktiviteterna har varit en del av genomförandefasen och bidragit till att stärka ett genomförande.

I projektet finns det stor variation i vilka insatser som företagen har genomfört för att genomföra en förändring i sina transporter och bidra till projektets mål och delmål. Tabell 1. visar att projektet främst bidragit till insatser som innebär förutsättningar för förändring.

Tabell 1. Lista med deltagande företags genomförda insatser samt kategorisering av insats. Insatserna är kategoriserade i kategorierna 1) *Kartläggning för förändring*, insatser som är grunden för att genomföra en organisatorisk förändring, exempelvis kartläggning, nulägesanalys, inventering. 2) *Förutsättningar för förändring*, insatser som är organisatoriska eller fysiska förutsättningar, exempelvis förändringar i styrdokument, policys, avgifter och klimatväxling, parkeringar och duschrum. 3) *Förändring*, beskriver en faktisk fysisk förändring i organisationen, exempelvis investeringar i fordon, bränslebyten och förmånscykel.

Organisation	Insats	Typ av insats
Café Bar	Kategorisering/kartläggning av kunder för att minska onödiga resor	Kartläggning för förändring
Café Bar	Förstärkt miljöavgift till kunder som begär extra resor	Förutsättningar för förändring
HSB Göta	Uppmaning för samåkning, ruttoptimering för utförare	Förutsättningar för förändring
HSB Göta	Uppdaterad bilpolicy (fokus el/elhybrid)	Förutsättningar för förändring
HSB Göta	Lådcykel används i förvaltningen	Förändring
HSB Göta	Cykelparkering inomhus/under tak med laddmöjligheter	Förutsättningar för förändring
HSB Göta	Omklädningsrum för de som cyklar till och från arbetet	Förutsättningar för förändring
HSB Göta	Resepolicy som främjar tjänsteresor med tåg och resfri, digitala möten	Förutsättningar för förändring
Husqvarna	Introduktion av elbilar	Förändring
Husqvarna	Infört ny, uppdaterad policy för anläggningens poolbilar	Förutsättningar för förändring
Husqvarna	Utvecklat intern klimatväxlingsmodell som använts i projektet	Förutsättningar för förändring
Husqvarna	Inventera befintliga förhållanden och se över lämpliga åtgärder	Kartläggning för förändring
Garö	Uppdatera tjänstebilspolicy	Förutsättningar för förändring
Garö	Anslutit sig till Fossilfritt Sveriges Tjänstebilsutmaningen	Kartläggning för förändring
Garö	Anslutit sig till Fossilfritt Sveriges Transportutmaningen	Kartläggning för förändring
IKEA	Resvaneundersökning	Kartläggning för förändring
IKEA	Cykeltävling	Förutsättningar för förändring
IKEA	Dialog med Jönköpings länstrafik	Förutsättningar för förändring
IKEA	Använder elcykel på siten	Förändring
Värnamo energi	Introduktion av elbilar	Förändring
Värnamo energi	Övergång till HVO från diesel	Förändring
Värnamo energi	Installerat elektroniska körjournaler	Kartläggning för förändring
Värnamo energi	Sett över företagets policy för tjänstebilar	Förutsättningar för förändring
Värnamo energi	Infört förmånscyklar	Förändring
Värnamo energi	Byggt om och installerat lås till cykelparkeringen	Förutsättningar för förändring

Berättelser från företagen

Företagens insatser beskrivs i berättelser som har publicerats inom Klimatrådets webbstruktur på Klimatrådet.se med ett eget domännamn (www.klimatsmartatransporter.se) och vänder sig till projektets målgrupp samt organisationer som representerar dessa, exempelvis näringslivsbolag och branschorganisationer.

CAFÉ BAR

Coachingen hos företaget Cafébar ledde till en kartläggning av utsläpp kopplade till transporterna och en kategorisering av kunder för att minska onödiga resor. De har också fått tips och råd av konsulterna kopplade till deras befintliga åtgärdsförslag, med fokus på var störst potential finns. Detta hjälpte företaget att fortsätta sitt arbete med hållbara transporter där de har förstärkt den miljöavgift de infört till kunder som begär extra resor, utöver den planerade så kallade miljörutten. I sitt arbete med hållbar transport har företaget infört så kallade miljöresor där de planerar in en rutt för att effektivisera resandet och en miljöavgift för den kund som vill att de avbryter miljöresan för ett extra besök. Detta arbete har förstärkts från rådgivningen i projektet.

För att minska sina utsläpp har företaget också tagit fram en metod på att mäta hur mycket koldioxid de släpper ut per kilo kaffe, och mäter detta genom hela sin transportkedja. De kategoriserar sina kunder och ser över hur ofta de besöker dem. Utifrån rådgivningen de fick i projektet har de påbörjat en kartläggning över hur mycket koldioxidavtryck de producerar per kund genom att räkna på genomsnittstid och kilometer, för att kunna se faktiska besparingar i utsläppsnivåerna.

Genomförda insatser

- Kategorisering/kartläggning av kunder för att minska onödiga resor
- Förstärkt miljöavgift till kunder som begär extra resor

HSB GÖTA

Företaget HSB Göta fick en genomgång av företagets fordons- och trafiksäkerhetspolicy och deras riktlinjer för bil i tjänsten. Detta utmynnade i samlade rekommendationer för ett lyckat förändringsarbete av projektets konsult. Nu har företaget köpt in en lådcykel i förvaltningen som används under sommarhalvåret. För de anställda som cyklar till arbetet finns också en cykelparkering inomhus, med laddmöjligheter och omklädningsrum för att underlätta pendling med cykel. Företaget uppger också att de nu planerar sina resor och optimerar rutter för utförare, där de uppmanar till samåkning. I bilpolicyen har de också slagit fast att vid byte av fordon så ska de om möjligt välja el eller hybrid-bilar och i resepolicyen ska tjänsteresor med tåg och resfria-, digitala möten främjas.

Genomförda insatser

- Uppmaning för samåkning, ruttoptimering för utförare
- Uppdaterad bilpolicy (fokus el/elhybrid)
- Lådcykel används i förvaltningen
- Cykelparkering inomhus/under tak med laddmöjligheter
- Omklädningsrum för de som cyklar till och från arbetet
- Resepolicy som främjar tjänsteresor med tåg och resfria, digitala möten

HUSQVARNA

På Husqvarna har fokus varit att skapa en hållbar fordonsflotta. Deras åtgärder i projektet har inneburit en introduktion av elbilar till siten, en ny uppdaterad policy för anläggningens poolbilar, utvecklat en intern klimatväxlingsmodell, som använts i projektet och en inventering av befintliga förhållanden för att se över lämpliga åtgärder. Som del av rådgivningen fördes samtal om var den största påverkan och potentialen finns när det kommer till transporter. Konsulten har främst fokuserat på att ge rådgivning till fordonsansvarig på siten i Husqvarna om hur man kan arbeta för att skapa en hållbar fordonsflotta och säkerställa god fordonsekonomi. Efter dialog mellan konsulten och företaget om elektroniska körjournaler och utbyte till helelektiska bilar harföretaget har gjort vissa förbättrande åtgärder på siten.

För att lyfta transportfrågorna ytterligare tog konsulten också fram en matris med åtgärder innehållande insatser och åtgärder som företaget kan vidta. Denna matris fungerar både som en checklista i samband med inventering av befintliga förutsättningar samt inspirationslista som beskriver vidden av åtgärder man organisationen kan tillämpa. Med hjälp av denna checklista genomförde företaget en inventering av deras befintliga förhållanden.

Genomförda insatser

- Introduktion av elbilar
- Infört ny, uppdaterad policy för anläggningens poolbilar
- Utvecklat intern klimatväxlingsmodell som använts i projektet
- Inventera befintliga förhållanden och se över lämpliga åtgärder

GARO

På Garo har arbetet för en mer hållbar transport inneburit större fokus på tjänsteresor och hur de kan bli mer hållbara inom det området. Efter projektets rådgivning har företaget antagit två utmaningar i initiativet Fossilfritt Sverige; tjänstebilsutmaningen och transportutmaningen. De har även uppdaterat sin tjänstebilspolicy, som nu säger att de endast ska köpa eller leasa miljöbilar av typen elbil eller laddhybrider.

Genomförda insatser

- Uppdatera tjänstebilspolicy
- Anslutit sig till Fossilfritt Sveriges Tjänstebilsutmaningen
- Anslutit sig till Fossilfritt Sveriges Transportutmaningen

IKEA TORSVIK

Genom en resevaneundersökning har IKEA Torsvik undersökt hur personalen reser till arbetet och viljan till förändring, i ett led att arbeta för en mer hållbar arbetspendling. Data för kartläggningen har analyserats och samtal har förts kring resultat och potential för att öka andelen hållbara resor till och från arbetet. Detta gjorde att ämnet aktualiserades och att man fick ökad förståelse för nuläget och potential till hållbarare arbetspendling. Med utgångspunkt av det skapades insatser för att möjliggöra en förändring och det blev upprinnelsen till en cykelutmaning med företagets el-cyklar, för att introducera alternativ till bilen. Utifrån kartläggningen togs en projektplan fram innehållande åtgärder för att underlätta samåkning, cykling och kollektivt resande till arbetet. Företaget planerar regelbunden uppföljning av resvanor, för uppföljning av resandet och effekter av implementerade åtgärder.

Genomförda insatser

- Resvaneundersökning
- Cykeltävling
- Dialog med Jönköpings länstrafik
- Använder elcykel på siten

VÄRNAMO ENERGI

På Värnamo Energi har projektet gett råd och stöttning genom att gå igenom organisationens dokument, så som beställningsblanketter av fordon, bilpolicy, fordonsförteckning och underlag för miljöbilspolicy. Detta resulterade i sammanfattande rekommendationer från projektets konsult och en vidare dialog angående hur fordonsflottan hanteras och användas effektivt och styrs om till en fossiloberoende fordonsflotta. Utifrån denna stöttning har företaget genomfört flera åtgärder för en mer hållbar transport. Värnamo Energi har köpt in elbilar och installerat elektroniska körjournaler i verksamhetens bilar, de tankar nu HVO för fordon som de äger själva (6 mindre lastbilar) och har införskaffat laddhybrider som förmånsbilar. Under våren 2020 har de också fått stöttning i det cykelfrämjande arbete med en inspirationslista med åtgärder, som tagits fram, för att öka cyklingen. Konkret har det utmynnat i beslutsunderlag angående införande av cykelservice för verksamhetens cyklar och anställdas privatägda cyklar samt införande av förmånscyklar. I ett led i det cykelfrämjande arbetet har företaget också byggt om och installerat lås till cykelparkeringen för att de anställda ska känna sig tryggare med att ta cykeln till arbetet.

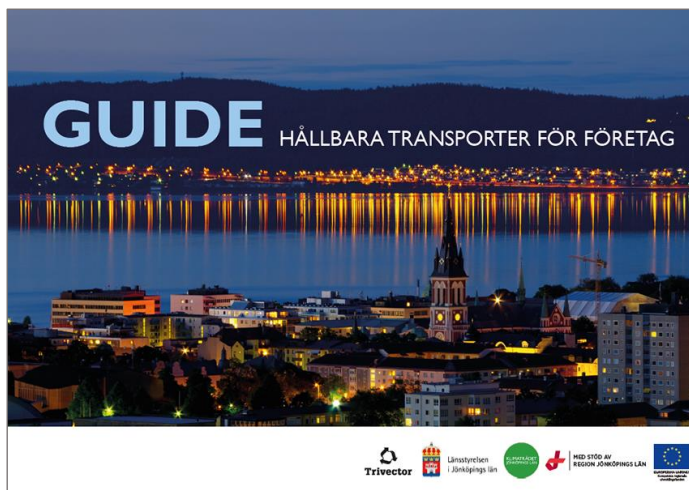
Genomförda insatser

- Introduktion av elbilar
- Övergång till HVO från diesel
- Installerat elektroniska körjournaler
- Sett över företagets policy för tjänstebilar
- Infört förmånscyklar
- Byggt om och installerat lås till cykelparkeringen

Guide – hållbara transporter för företag

Utifrån de tre kunskapshöjande aktiviteter som projektet har arrangerat har resultatet, och framförallt framgångsfaktorerna från de insatser som projektaktörerna genomfört, sammanställt i en guide för hur små- och medelstora företag kan arbeta med dessa frågor. Guiden som fick namnet ”Guide för hållbara transporter och företag” är projektets huvudsakliga leverans, skapad för att andra ska kunna arbeta vidare med hållbara transporter utifrån ett företagsperspektiv. Syftet med projektets coaching och rådgivning har dels varit att företagen ska implementera förändring hos sig själva, dels att vissa framgångsfaktorer och åtgärder kan spridas till andra aktörer i Jönköpings län (främst små – och medelstora företag). Detta berör projektets tredje delmål, att kommunicera genomförda åtgärder och deras resultat och sprida den framtagna arbetsmodellen för en koldioxidsnål ekonomi inom transportsektorn. Guiden bygger på erfarenheterna framtagna i denna coaching och under projektets aktiviteter och även andra erfarenheter från Trivector inom området hållbara transporter. I guiden finns tips och råd hur organisationer strategiskt kan arbeta med godstransporter, tjänsteresor, arbetspendling och besöksresor.

Guiden och företagens berättelser har publicerats på Klimatrådets webbplats Klimatrådet.se med ett eget domännamn (www.klimatsmartatransporter.se).

Figur 7. Figuren visar framsidan på projektets leverans - Hållbara transporter för företag.

Resultat av spridning

Sedan lansering av projektets huvudsakliga resultat har projektet haft en spridningsfas under september – december 2020 med olika kommunikationsaktiviteter i syfte ett uppmärksamma och sprida guiden och berättelserna från företagen. Projektet har använt sig av flera digitala kanaler, främst nyhetsbrev, medverkan på webinarium och i sociala medier. Projektets huvudsakliga produkter guiden, checklistor och de genomförda åtgärderna hos de deltagande företagen som publicerades i berättelser, lanserades genom projektets [webbplats](http://www.klimatsmartatransporter.se) på Plusenergiforum den 16 september, cirka 294 deltog under konferensen totalt, cirka 150 vid varje pass och flertalet har sett besökt webbsändningen i efterhand.

Sedan lansering har webbplatsen genererat flest besök på Klimatrådets webbplats under perioden september – december 2020, närmare 2000 besök. I spridningen har inlägg på sociala medier publicerats i syfte att uppmärksamma och sprida guiden. Dessa generade cirka 6-50 interaktioner på inläggen. I spridningen på sociala medier har även medverkande företag deltagit genom egna inlägg. Projektet har även spridit guiden och berättelserna i Klimatrådets nyhetsbrev (cirka 2000 mottagare) och Länsstyrelsens nyhetsbrev ”Hållbart ” (cirka 300 mottagare).

Projektet har skickat riktade utskick till regionala och nationella aktörer som arbetar med näringslivsfrågor och företag, Svenskt Näringsliv, Handelskammaren, Företagarna, Hagaini-tiativet och Nätverket Hållbart Näringsliv. Utifrån detta utskick fick projektet respons från Hagaini-tiativet och Nätverket Hållbart Näringsliv som vill sprida detta som goda exempel. Projektet har medverkat i webinarium där guiden har presenterats. Projektet spred resultat i en workshop för näringsliv som genomfördes av Länsstyrelsen och CSR Småland som en del av Klimatveckan, cirka 25 personer deltog. Projektet har även spridit resultatet, främst guiden, på webinarium med Energimyndighetens projektportfölj ”Lokal och Regional Kapacitetsutveckling (LOREG)”, cirka 20 personer deltog. Projektet har även deltagit i projektledarträff med Klimatsynk (Tillväxtverket och Energimyndigheten).

Implementering och varaktighet

Projektet har identifierat flertalet processer där projektets resultat kan implementeras och förvaltas efter projektslut. Nedan listas de huvudsakliga processer där främst guiden, projektets huvudsakliga leverans, kan användas och utvecklas vidare.

Utökad möjlighet i Klimatrådet att ställa om till hållbara transporter

Under projektets genomförandetid har bidragit till att aktualisera frågan om hållbara transporter i Klimatrådets verksamhet. Guiden blir ett direkt verktyg för alla Klimatrådets organisationer att använda för att förstärka sitt arbete mot hållbara transporter. På Klimatrådets möte den 16 november 2020 beslutades att Klimatrådets organisationer ska se över möjligheterna att använda guiden i sin organisation och fortsätta sprida guiden till relevanta målgrupper.

I Klimatrådets används åtgärdsprogram för att förankra och genomföra åtgärder. Åtgärdsprogram är handlingsplan med åtgärder för att förverkliga länets klimat- och energistrategi. I åtgärdsprogrammet ingår resultatet av guiden och checklistorna som åtgärder för aktörer att genomföra. Åtgärdsprogram följs upp årligen och har ett högt antal deltagande organisationer. Åtgärdsprogram är även en form som lämpar sig för att nå ut till fler företag för att genomföra åtgärder utan att de nödvändigtvis ingår i Klimatrådet. Att åta sig en åtgärd i åtgärdsprogrammet innebär att organisationen följs upp årligen och att åtgärden ska vara genomförd inom programperioden (cirka 5 år).

Använda resultatet i pågående och kommande ERUF-projekt

Det huvudsakliga resultatet i projektet, Guiden inklusive checklistor, kommer att användas i genomförandet av projektet FASTR – snabbare omställning till fossilfria transporter. Guiden kommer att användas i de delar av FASTR som berör infrastruktur (tankstationer och laddinfrastruktur) samt att få organisationer att ställa om sina fordonsflottor för att minska utsläppen och öka användning av förnybara drivmedel det vill säga, efterlevnad av projektets delmål 1. Guiden planerar även att användas som ett av flera verktyg i ett nytt projekt ATTRACT – attraktiv arbetsgivare och hållbar arbetspendling. I det sammanhanget är det guidens övergripande innehåll och särskilda delar om arbetspendling och tjänsteresor som är mest relevant, det vill säga att bidra till efterlevnad av projektets delmål 2.

Stärkt kapacitet att genomföra Länsstyrelsens uppdrag

Guiden stärker Länsstyrelsens kapacitet att genomföra uppdrag att främja fossilfria transporter för personer och gods. Guiden blir ett verktyg att använda i dialog med kommuner, organisationer och företag för att göra transportsektorn fossilfri och minska utsläppen i länet.

Trender och utveckling i länets transportsektor

Jönköpings läns klimat- och energistrategi (2019) tydliggör att transporter och resor idag står för den största andelen av länets utsläpp av växthusgaser och energianvändning. Minskningen av utsläpp av växthusgaser går idag alldeles för långsamt i transportsektorn. En omställning krävs därför både gällande vilka fordon och drivmedel som används samt våra resvanor. Strategin tydliggör att dessa inriktningar är särskilt angelägna att arbeta med då det finns stora utmaningar inom dessa:

- Jönköpings län är transporteffektivt
- Alla fordon i länet är oberoende av fossila bränslen
- I varje kommun finns tankstationer för fordonsgas och laddinfrastruktur för elfordon

I Jönköpings län står transportsektorn idag för 45 procent av de totala utsläppen. Dessutom är sektorn den mest energianvändande då den utgör över 30 procent av länets totala energianvändning. Länets geografiska position mitt i södra Sverige gör länet till en naturlig nod mellan storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Flera viktiga vägar går igenom länet, med Europaväg 4 (E4) som den största vägen som korsar länet. Dessutom utgör Nässjö en stor tågknutpunkt för tågtrafiken.

Personbilar står idag för ungefär hälften av utsläppen i länets transportsektor, följt av tunga lastbilar och lätta lastbilar. Länet har en stor andel industriföretag, skogsbruk, lager och andra transportintensiva verksamheter som ger upphov till godstransporter. Andelen personbilar i trafik som drivs med förnybara drivmedel är oerhört låg då närmare 95 procent av alla personbilar drivs med fossila drivmedel. I länet står kollektivtrafik, cykel och gång idag för i genomsnitt 15 procent av resandet, vilket är lägre än genomsnittet för landet som helhet. Samtidigt fortsätter bilresandet att öka.

Det finns tydliga skillnader mellan hur män jämfört med kvinnor transporterar sig såväl nationellt som i länet. Kvinnor som grupp går, cyklar samt reser mer med kollektivtrafik jämfört med gruppen män, som istället reser mer med bil. Möjligheten att resa bekvämt, ofta och med låg tidsinsats medverkar till mer jämställda levnadsförhållanden mellan kvinnor och män. En tillförlitlig kollektivtrafik är särskilt viktig även för barn, ungdomar och låginkomsttagare. För dessa är prisvärdhet och tillgänglig information centralt.

I nuläget finns tankstationer för förnybara drivmedel och laddinfrastruktur främst i närheten av E4:an, samt i länets större tätorter. Tillgången skiljer sig mellan tätort och landsbygd, såväl som mellan länets kommuner och länsdelar.

Reflektioner från projektet

Det är tydligt att det återstår stora utmaningar att ställa om länets transportsektor och nå nationella, regionala och lokala utsläppsmål. Projektet har identifierat tre huvudsakliga områden som särskilt viktiga för Jönköpings län att få ett ökat genomslag inom.

För dessa områden kan projektets **Guide – Hållbara transporter för företag** med fördel användas för att ta sig an denna utmaning, enskilt eller tillsammans med andra arbetsmodeller, verktyg och processtöd.

- **Öka användningen av förnybara drivmedel och ställ om fordonsflottor**

Det är viktigt att organisationer, offentliga såväl som privata, ställer om sina fordonsflottor att gå på förnybara drivmedel inklusive elektrifiering. Olika förnybara drivmedel lämpar sig för olika verksamheter och syften, det finns dessutom stora ekonomiska möjligheter att ställa om och effektivisera sin fordonsflotta och fordonsadministration.

- **Verka för mer hållbara resvanor**

Det är viktigt att organisationer, offentliga såväl som privata, arbetar mer aktivt att påverka resvanor inom tjänsteresor och arbetspendling för att främja aktiv mobilitet (ökad gång, cykel och kollektivtrafikresor). Olika insatser lämpar sig för olika verksamheter, men det är viktigt att utnyttja potentialen som finns i åtgärderna inom detta område. Detta är särskilt angeläget för verksamheter som befinner sig i tätorter och större städer. I detta avseende kan man exempelvis både arbeta för beteendeförändringar för särskilda målgrupper (anställda i en organisation), eller investeringar i infrastruktur (cykelvägar, cykelparkeringar) och främja kollektivt resande.

- **Verka för ökad digitalisering och resfria möten**

Det finns en stor potential för ökad digitalisering och resfria möten för att ersätta resor och på så vis bidra till minskade utsläpp och minskad energianvändning. Olika insatser lämpar sig för olika verksamheter, men det är viktigt att utnyttja potentialen som finns i åtgärderna inom detta område. Särskilt i relation till covid-19-pandemin bedömer projektet att det finns outnyttjad potential i att verka för fler digitala lösningar och åtgärder som ersätter såväl persontransporter och godstransporter.

Inspel till framtida insatser

Det finns ett behov av fler insatser för att ställa om transportsektorn i Jönköpings län och uppnå nationella, regionala och lokala mål. Projektet bedömer att det är särskilt angeläget att ha fler insatser som stödjer små- och medelstora företag i deras omställning utifrån deras behov, i såväl stad som landsbygder. Det är nödvändigt att arbeta både med teknikfrågor och beteendefrågor.

Slutsatser

Denna rapport har beskrivit genomförande och resultat av Länsstyrelsen i Jönköpings läns projekt Bridging the Gap - för att minska gapet mellan klimatmålen och utsläppsnivåerna inom transportsektorn.

Måluppfyllnad, resultat och spridning

- Projektet har delvis nått sina mål och delmål
- Projektet har inneburit minskade utsläpp i transportsektorn
- Projektet har inneburit en ökad prioritering av förnybara drivmedel hos de deltagande företagen
- Projektet har till viss grad inneburit ett ökat cyklande hos de deltagande företagen
- Erfarenheter i projektet har sammanställts i en arbetsmodell: Guide – Hållbara transporter för företag
- Guiden har spridits både regionalt och nationellt genom olika kommunikationskanaler
- Projektet har resulterat i olika insatser och åtgärder hos de deltagande företagen som har lett till organisatorisk förändring i varierande grad

Varaktighet och implementering

- Erfarenheterna i projektet har implementerats i Klimatrådet
- Erfarenheterna i projektet har ingår i förslag till regionalt åtgärdsprogram – Minskad klimatpåverkan 2021–2025
- Erfarenheterna kommer att användas i pågående projekt FASTR – snabbare omställning till fossilfria transporter och kommande ERUF-projektet ATTRACT – Innovativ arbetspendling för attraktiva arbetsgivare i Jönköpings län.

Bilaga 1. Enkätundersökning

För att sammanställa projektets resultat och följa upp de insatser som genomförts skickades en enkät ut till de deltagande företagen i projektet. Enkäten genomfördes via Länsstyrelsens enkätverktyg Webropol och skickades ut den 19 november – 4 december.

Enkäten innehöll följande frågor:

Fråga i enkät	Syfte
1. Vilken organisation tillhör du?	
2. Vad är din organisations upplevelse av projektet i sin helhet?	Undersöka nöjdhet
3. Vad är din organisations upplevelse av stödet från Trivector, den upphandlade konsulten i projektet?	Undersöka nöjdhet
4. Vad är din organisations upplevelse av projektets öppna aktiviteter så som seminarium och workshops?	Undersöka nöjdhet
5. Har projektet bidragit till att ni som organisation använder mindre fossila bränslen och/eller mer förnybara bränslen för era fordon under projektets period (2017-2020)?	Undersöka målfyllnad
a. Om ja, i vilken omfattning?	
b. Om ja, är svaret baserat på faktiska mätningar (helt eller delvis) eller uppskattning?	
c. Om nej, hur troligt bedömer ni att ni kommer att arbeta för att minska era fossila bränslen och/eller öka era förnybara bränslen i era fordon närmsta åren (1-2 år)?	
6. Har projektet bidragit till att förnybara bränslen har ökad prioritering i er resursfördelning för transporter, ex. transportekonomi eller drivmedelsbudget?	Undersöka målfyllnad
a. Om ja, i vilken omfattning?	
b. Om nej, hur troligt bedömer ni att det kommer få en ökad prioritering de närmsta åren (1-2 år)?	
7. Anser ni att projektet har bidragit till att ni som organisation har ökat cyklandet inom era tjänsteresor och/eller arbetspendling under projektets period (2017-2020)?	Undersöka målfyllnad
a. Om ja, i vilken omfattning?	
b. Är svaret baserat på faktiska mätningar (helt eller delvis) eller uppskattning?	
c. Om Nej, hur troligt bedömer ni att ni kommer att arbeta för ökat cyklande i era tjänsteresor och/eller arbetspendling i framtiden?	
8. Anser ni att projektet har bidragit till att cykelfrämjande åtgärder har ökad prioritering i er resursfördelning för denna fråga, ex. transportekonomi, verksamhetsplan, personalfrågor (ex. friskvård)?	Undersöka målfyllnad
a. Om ja, i vilken omfattning?	
b. Om nej, hur troligt bedömer ni att det kommer få ökad prioritering den närmsta åren (1-2 år)?	
19. Har ni minskat växthusgasutsläppen från era transporter under projektets period (2017-2020)?	Undersöka målfyllnad

a. Om ja, är svaret baserat på faktiska mätningar (helt eller delvis) eller uppskattning?	
b. Om Nej, hur troligt bedömer ni att ni kommer att arbeta för minskade utsläpp från era transporter i framtiden?	
22. På vilket sätt har covid-19-pandemin påverkat ert arbete med hållbara transporter?	Övrig fråga, intressant för framtida projekt
23. Lärdomar, insikter och inspel till hur Klimatrådet kan arbeta med hållbara transporter framöver?	Övrig fråga, intressant för framtida projekt
24. Övriga synpunkter?	Undersöka nöjdhet

Svarsfrekvens

Sju av åtta deltagande företag svarade i enkäten; Atteviks Bil, Cafe Bar, Garo, HSB Göta, Husqvarna IKEA och Värnamo Energi.

Övrig uppföljning

Utöver denna enkät, som var specifik för detta projekt och för de företag som deltagit, följer Länsstyrelsen årligen upp genomförande av Klimatrådets åtgärdsprogram för Minskad klimatpåverkan (2015–2019). Länsstyrelsen har även årliga utvärderingar av Klimatrådets sammansättning och genomförande. Svar från dessa uppföljningar, tillsammans med den projektspecifika enkäten ligger till grund för de reflektioner som redovisas i avsnitt ”Trender och utveckling i länets transportsektor”.

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden